

Sluttrapport

Pilotprosjekt om internasjonalisering i sykepleierutdanningen

Prosjekt: 81118

Prosjektansvarlig: Birgit Brunborg

29. februar 2013

Pilotprosjekt om internasjonalisering i sykepleierutdanningen

Prosjekt: 81118

Prosjektansvarlig: Birgit Brunborg, Diakonhjemmet Høgskole

Bakgrunn og hensikt

Internasjonalisering er et felt som er i stadig utvikling og som endrer seg i takt med globalisering og internasjonale trender. Bolognaprosessen og globalisering av økonomien har ført til et tettere samarbeid om utdanning og forskning både i og utenfor Europa.

Utdanningsinstitusjonene legger mye arbeid i å utvikle fellesgrader og spennende emner på engelsk for å trekke til seg de beste kandidatene. Et økende antall studenter ønsker å studere eller å ta deltidsstudier i utlandet både for å tilegne seg nyttig kunnskap om andre kulturer og for å åpne muligheter for arbeid. I Stortingsmelding nr. 27 (2000-2001) om kvalitetsreformen av høyere utdanning, defineres det som et mål at alle høyere utdanningsinstitusjoner tilbyr studentene et studieopphold i utlandet som en del av det norske gradsstudiet. Stortingsmelding nr. 14 (2008-2009) om internasjonalisering av utdanning vektlegger sterkere enn før at studentmobilitet er et uttrykk for kvalitet i utdanningen, en vesentlig del av internasjonaliseringen, og skal økes. Samtidig er det godt kjent at korte profesjonsutdanninger som sykepleierutdanning har ekstra store utfordringer i utdanningen og at det er behov for særlige tiltak for å finne muligheter for internasjonalisering og mobilitet. Som følge av dette og en søknad fra Diakonhjemmet Høgskole (DH) i 2010 mottok høgskolen et stimuleringsstøttestøt på 500 000 kroner fra KD. Hensikten med det var å finne frem til spesielle tiltak som kan øke internasjonalisering og mobilitet i sykepleierutdanningen.

Aktiviteter

Det ble etablert en referansegruppe rundt prosjektet på DH. Det ble også etablert samarbeid med andre diakonale høgskoler i Norge og et samarbeidsforum med sentrale høgskoler i Oslo-området for å identifisere spesielle utfordringer og muligheter knyttet til internasjonal mobilitet og fagutvikling. Samtidig med disse tiltakene økte DH sin aktivitet med å bygge opp internasjonalt nettverk med profesjonsutdanninger i utlandet.

Resultat

Utvikling av fagplan og studiemateriale på engelsk. DH har i prosjektperioden opparbeidet en relativt stor portefølje av studieprogrammer, emner og undervisningsdokument på engelsk i

både bachelor, master og PhD programmene. Det jobbes kontinuerlig med å forbedre høgskolens internasjonale profil og internettsider.

Student og lærermobilitet.

Utreisemobiliteten er relativt stor sett i forhold til høgskolens størrelse og økonomi. De fleste sykepleiestudentene tar kun praksisstudier i utlandet. Disse studieoppholdene er ofte etablert i samarbeid med helseinstitusjoner, gjerne utenfor Europa hvor det snakkes engelsk. Samtidig høgskoler og institutter som har vært involvert i dette prosjektet arbeider derimot aktivt med å etablere allianser med relevante utdanningsinstitusjoner i utlandet for å få til mer reell utveksling. Målet er å få etablert utvekslingsbare emner av minst 12 ukers varighet. Kortere studieopphold i utlandet kan være faglig inspirerende og nyttige, men viser seg å være svært ressurskrevende for høgskolene i og med at de ikke genererer midler gjennom nettverk som f.eks. Nordpluss og Erasmus nettverkene.

DH har etablert nettverk med de diakonale høgskolene i Norden samt med GH reformerede Hochschule i Zwolle i Nederland, EU Enfermeria UCM i Spania og VIA University i Danmark. DH utveksler studenter med EU Enfermeria UCM i Spania. Studentutveksling med Spania fungerer bra, men et videre samarbeid om fellesemner og forskning er vanskelig som følge av språkbarriere. En suksessfaktor i tverrkulturelt samarbeid er uten tvil gjensidig kulturforståelse og et felles språk. Per i dag må man ofte ty til tolketjeneste noe som har klare begrensninger. Det vil forhåpentligvis bedre seg når yngre generasjoner overtar som høgskolelektorer. Men når det er sakt, har også DH en stor utfordring i årene fremover med å heve språk- og kulturkompetansen i administrasjonen og lærerstaben.

Andre forhold som gjør utveksling i Europa utfordrende er at sykepleierutdanning i land som Tyskland og Frankrike ligger på et lavere nivå, og at semesterordningen i Norge og Sveige er ulik fra den i resten av Europa. Det som gjør utveksling mulig er at sykepleierutdanningene i Europa ønsker utveksling og de er mer fleksible enn i Norge fordi de går over 3 ½ til 4 år. Utover det er det viktig å motivere Norsk Sykepleierforbund og KD til å jobbe for harmonisering av sykepleierutdanningene i Europa.

Innreisemobiliteten av studenter er betraktelig lavere enn utreisemobiliteten. Det skyldes mange forhold som for eksempel at 1) det allerede er for få studieplasser til egne studenter i Norge, 2) helseforetak og kommunehelsetjenesten vegrer seg mot å ta imot utenlandske

studenter som ikke snakker norsk fordi de antar at det medfører økt arbeidsmengde og 3) mangel på, og for dyre studentboliger.

DH, Institutt for Sykepleie og Helse har i prosjektperioden hatt et samarbeidsprosjekt med Diakonhjemmet Sykehus om veiledning av engelsktalende studenter. Resultatene fra dette prosjektet viser at det ikke er noen merbelastning i å veilede utenlandske studenter når høgsolen legger godt til rette for det. Tvert imot viser erfaringene at det har stimulert personalet til faglig og internasjonal bevissthet. Likevel kunne det vært nyttig med øremerkede stimuleringsmidler til veiledning av fremmedspråklige studenter.

Utvekslingsbare emner og fellesemner. De diakonale høgsolen i Norden har etablert en fellesmodul på 5 stp i Diakoni som studentene kan ta til ulike tider og på ulike steder. I tillegg har DH laget en fellesmodul på 5 stp i Global Health med DIAK i Finland.

Utveksling og faglig samarbeid med Via University College i Danmark er utfordrende både fordi DH er en liten høgsolen mens VIA CD er en stor sammenslutning av høgsolen som har mange samarbeidspartnere i Norge, og fordi lærerne i Danmark ikke har avsatt tid på arbeidsplanen til FoU aktiviteter utover oppdatering av kunnskap. DH har derimot startet opp et større faglig samarbeid med Ersta-Skøndal i Stockholm, DIAK i Finland og GH reformerte Horschule i Zwolle i Nederland. Høgsolen har liknende profil og har startet prosessen med lærer- og studentutveksling, og utvikling av fellesemner og forskningssamarbeid på bachelor, master og PHD nivå.

Alle høgsolen i inn og utland som har vært involvert i prosjektsamarbeidet har utvist stor interesse i å etablere et fellesemne på 30 stp i Global Health hvor bl.a. interkulturell kompetanse, forebyggende og rehabiliterende helsearbeid inngår. Et slikt fellesemne kunne lett utveksles. Problemet er å skaffe midler til et slikt samarbeid.

Samarbeid med senter for internasjonalisering av studier (SIU).

Prosjektleder og samarbeidspartnere i Oslo-området har hatt et godt samarbeid med SIU i prosjektperioden. Høsten 2011 ble det arrangert et samarbeidsmøte med representanter fra SIU ledelsen for å diskutere forhold som kan gjøre utveksling lettere. Spesielt ble det kompliserte i at helseforetak og kommunehelsetjenesten i Norge tar imot så få utenlandske sykepleierstudenter løftet frem. I et rikt land som Norge er dette et etisk dilemma for mange høgsolen, og spesielt siden de sender ut så mange studenter. SIU har videreformidlet

problemstillingen til departementene, Kunnskapsdepartementet og Helse- og Omsorgsdepartementet. Fra høgskolenes side er det et ønske om at helseforetak og kommunehelsetjeneste får et pålegg om å veilede utenlandske studenter.

Utvikling av metoder og modeller for kvalitetssikring av utveksling.

Høgskolene i Oslo-området har samarbeidet jevnlig om forhold som kan forbedre studentmobilitet. Kunnskap deles, og det arbeides med prosedyrer som kan gjøre studentenes opphold sikrere og kvalitativt gode.

Høgskolene i Oslo-området har samarbeidet om ulike arrangement, bl.a.:

- 1) Workshop om internasjonalisering. Workshop-en ble arrangert 15. mai 2012 for lærere og praksisveiledere. Opplegget ble godt evaluert, høgskolene var godt representert, men dessverre var deltakelsen fra praksisfeltet lav.
- 2) Intensivkurs i kulturell forståelse og engelskspråk for praksisveiledere. Kurset var planlagt over tre halve dager i januar-februar og ble sendt ut til alle praksissteder i Oslo og Akershus, men måtte avlyses på grunn av for liten interesse/deltakelse.

Formidling

Prosjektleder hadde innlegg på Erasmusseminaret 26. og 27. november 2012 under temaet Erasmus praksismobilitet – erfaringer og gode eksempler fra norske institusjoner. Tittel på innlegg: Pilotprosjekt for sykepleierutdanninger.

Ellers er det skrevet årlige rapporter fra prosjektet. Disse er sendt til KD (se litteraturliste).

Videre skal det sendes en artikkel om utfordringer knyttet til studentutveksling i sykepleierutdanningen til tidsskriftet Sykepleien.

Regnskap

Diakonhjemmet Høgskole
Pilotprosjekt om internasjonalisering i sykepleierutdanningen

	Regnskap 2010	Regnskap 2011	Regnskap 2012	SUM
30500 Tilskudd fra statlig etat	500 000	0	0	500 000
41600 Intern lønn prosjektleder og adm.kostn	270 750	151 200	135 996	557 946
51400 Lønn/Honorar eksterne	0	0	35 897	35 897
50106 Feriepenger	0	0	5 123	5 123
54000 Arbeidsgiveravgift	0	0	5 784	5 784
68900 Annen kontorkostnad	18 317	0	0	18 317
71000 Bilgodtgjørelse	0	369	0	369
71300 Reisekostnad, taxi, off, etc	7 115	-3 221	2 999	6 893
71400 Flyreiser ex seminar	3 471	1 640	3 933	9 044
71450 Hotellopphold ex seminar	1 672	3 300	3 911	8 883
71500 Diettkostnad, oppgavepliktig	3 610	8 342	3 519	15 471
73800 Servering eksterne	0	1 130	2 381	3 511
Sum kostnader	304 935	162 760	199 543	667 238
RESULTAT	195 065	-162 760	-199 543	-167 238

Underskudd kr 167.238 er høgskolens egenandel. I tillegg vil kostnader påløpe 2013 med rapporter, initiering av forskningssamarbeid og formidling av resultater på konferanser

Diakonhjemmet Høgskole
 Oslo, 31.12.2012 / 26.02.2013
 Knut Evensen, controller

 Diakonhjemmet Høgskole
 evensen@diakonhjemmet.no
 controller
 Tel. 22 45 19 04

Konklusjon og anbefalinger fremover.

I takt med økt globalisering er internasjonalisering i utdanning kommet for å bli. Erfaringene viser at utveksling og internasjonalt samarbeid er inspirerende og motiverende både for studenter og lærere. Politiske føringer, økonomiske begrensninger, rammeplan for sykepleierutdanning, stort arbeidspress i helsetjenesten, lav kultur- og språkkompetanse og ulikt nivå på utdanningene i Europa begrenser utvekslingsmulighetene i sykepleierutdanningen. Høgskolene arbeider med å forbedre disse forholdene. DH har etablert mange internasjonale allianser i prosjektperioden og tilbyr utvekslingsemner på bachelor, master og PHD nivå.

Anbefalinger videre:

- internasjonale nettverk forankres i høgskolene ledelse og strategiplan
- høgskolens satsningsområder og arbeid i internasjonale nettverk skal være tilgjengelig for alle interesserte
- lærermobilitet knyttes i større grad til en overordnet strategi for internasjonalisering og kompetanseheving hos faglige og administrativt tilsatte
- lærerutveksling knyttes opp mot utvikling av fellesemner og forskningssamarbeid
- samarbeid mellom høgskolene i Oslo-området videreføres som en del av kvalitetssikringen av utvekslingsopphold
- program for mottok av studenter og lærere er tilgjengelig på høgskolens internasjonale hjemmeside
- arbeide videre med å motivere, eventuelt å pålegge helseforetak og kommunehelsetjeneste til å ta imot innvekslingsstudenter
- det innføres støtte til internasjonal publisering og deltakelse på meritterende forskningskonferanser og publisering
- ledige stillinger utlyses internasjonalt
- det opprettes finansieringsordninger/stipend for lærere og praksisfeltet som ønsker å veilede innvekslings studenter
- arbeide videre med høgskolens profil og internettsider
- søke midler til utvikling av fellesemne på 60 stp
- eventuelt arrangere konferanse om internasjonalisering i sykepleierutdanningen

Oslo, 28. februar 2013

Birgit Brunborg

Prosjektansvarlig